

Izhaaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5 uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 5. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vstoku.

(Brzobjavne vesti).

Kuropatkin se pripravlja na ofenzivo.

TOKIO 18. (Reuterjev biro.) Glasom poročil od reke Šaho so se Rusi pričeli na novo gibanje, da se na obeh krilih raztezajo, da ojačujejo deano krilo ter koncentrujejo na levem proti Kurokiju močnejše vojske sile. Pri tej operaciji je služil za bazo Fussen. Ceni se rusko vojsko silo v tem okraju na 6 divizij. Vse kaže, kakor da se general Kuropatkin zopet pripravlja na ofenzivo. — Vreme je neugodno, vendar utegne kmalo ponehati mraz.

Rusi so obstreljavali centrum armade maršala Ojame.

TOKIO 18. Rusi so v četrtek in petek obstreljavali centrum armade Ojame in pozicije na njegovem levem boku. Rusko korenjstvo se je po zadnjem napadu na levi bok Ojame umaknilo ter se utaborilo pri Liubienhang.

Umor francoskega pomorskega atašéja.

SANGAJ 18. (Agence Havas.) Ni še dovršena preiskava, ki se je pričela v Čifu radi izjave Kitajcev, da je bil francoski pomorski atašé de Conterville, ki se je na kitajski džunki vozil iz Port Artura, vržen v morje.

Dogodki v Rusiji.

Umor velikega kneza Sergija.

PARIZ 18. List „Echo de Paris“ poroča iz Petrograda: Poročilo o umoru velikega kneza Sergija je carja silno pretreslo. Carju so o dogodku natančno poročali. Iz carjeve okolice se javlja, da se je car moral opreti na mizo ter je vzkliknil: Ubogi Sergij! Carci, ki je radi obolenja cerarvica sama bolehnas, prikrivajo še vest o dogodku.

BEROLIN 18. Iz Moske so brzobjavili: Trebalo je dolgo časa, dokler se je pobralo vse kose trupla umorjenega velikega kneza. Vodil je to žalostno delo stotnik v Kremu. Velika kneginja Elizabeta je prišla na mesto umora ter je spremljala ostanke ubitega seprga najprej v vojaško kapelo potem pa v Nikolajevu palačo. Tamkaj je padla v ome dlevico. Veliki knez je še v jutro njegovega smrtnega dne opravil svojo pobožnost v vojaški kapeli.

PETROGRAD 18. Povodom smrti velikega kneza Sergija se je danes začel državni svet v izredno sejo.

MOSKVA 18. Veliki knez Konstantin je danes zjutraj dospel semkaj iz Petrograda.

PETROGRAD 18. Poleg velikega kneza je bil ubit tudi njegov adjutant knez Merčevski.

PETROGRAD 18. Car je izdal manifest, v katerem naznanja smrt svojega strica,

velikega kneza Sergija, ter izraža nado, da bo ruski narod sočustvoval s carsko obitelji.

Zločinci.

MOSKVA 18. Sodi se, da so zločinci, katerim se je napad na velikega kneza Sergija posrečil, pršli navlaš iz Petrograda v Moskvo. Isti so bili preoblečeni kakor kmetje. Dva od njih, po drugi verziji trije, so bili aretovani.

Hišna preiskava.

PETROGRAD 18. Vest o atentatu je tukaj silno razburila prebivalstvo. Generalni guverner je ukazal, da se pri nihilistih in revolucionarnih dijakih izvrše hišne preiskave.

Sozljje avstrijskega cesarja.

DUNAJ 18. »Polit. korresp.« poroča: Kakor smo zvedeli, je cesar povodom smrti velikega kneza Sergija izrazil svoje sozljje carju Nikolaju, potem vdovi veliki kneginji Elizabeti Feodorovni, velikemu knezu Hensensku in princu Heriku pruskemu. svaikom velikega kneza.

Štrajk železničarjev.

MOSKVA 18. Brzobjavni uradniki na železniški progi Moskva—Riesav zahtevajo minimalno plačo 40 rubljev in 8 urni delavnik. Tudi na železniški progi Moskva—Rbinsk—Vindan so brzobjavni uradniki ter drugi železniški uslužbeneci pričeli štrajkati. Štrajkoveci so izsilili ustavljenje dela na električni postaji tukajšnjega kolodvora.

MOSKVA 18. Promet na železniški progi Vindan—Rbinsk je do daljne odredbe ustavljen.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 18. Danšnja seja državne zbornice je bila sklenjena v svrhu konstituiranja. Posamezni poslanci so predložili svoje mandate. Voditelji raznih strank so bili pozdravljeni z »eljen« oziroma zasmehljivi kliči. Zanimiv prizor je bil, ko sta prišla na vrsto oba grofa Karolyi, oče in sin. Mlademu Karolyju je priredila liberalna stranka, staremu pa opozicija burne ovacije. Najnavdušeneje je bil pozdravljen grof Apponyi.

Starostni predsednik Josip Madarasz je otvoril sejo ob 10. in četrti uri dopoldne. Najprej je bil prečitana zapisnik včerajšnje seje. Na to je vstal ministerski predsednik grof Tisza ter je izročil zapisnikarju Szanyogh kraljevo pismo naj ga prečita. V pismu se glasi, da ne more kralj radi nadošlih ovir osebno otvoriti zbornice ter da proglasi zbornico za odprto. Pismo je bilo vsprejeto na znanje ter potem odpisano magatski zbornici. Na to so poslanci predložili svoje mandate. Potem je bilo prečitano pismo predsedništva hrvatskega sabora, v katerem je neznana lista hrvatskih delegatov.

Na to je bila seja za pol ure prekinjena. Opoludne je bila seja zopet odprta. Starostni predsednik je priobčil, da je bilo skupno

skemu v mrtvi, stekleni očesi, pak reci potem: kaj si zaslužila ti?

— Stokratno smrt! je zaupil prior vranaki.

— Milost! Milost! je zaječala Jelisava, razširivša roki. V ime vsevišnjega Boga, milost! Kraljica, hči moja, za ime božje, prosí jih, naj priznasejo materi. Ludovik, tovariš moj, prosí za me iz svojega groba! Spominjaj Horvate, kaj so bili poprej, predno si jih povzdignil ti! Milost! je dahnila Jelisava, pomolivša roki proti banu Ivanšu.

— Milost za mojo mater! je zaupila Marija, izvivši se dvorkinjam in poklekivši pred jezne plemiče.

— Dvigni se, kraljica Marija, je odgovoril ban, ti si nosila krono, tebi je klečati samo pred Bogom. Ne boj se tebe si ni duša zagrešila s krvjo, premlada si za to. A ti, Jelisava, ne kliči senca velikega Ludovika, da bi ti bil priča. Poglej mrtvo glavo Gorjanskega. Sedaj čuj sodbo. Ako bi imela sto glav, zaslužila bi, da bi jih izgubila vseh

ukleženih 392 ogrskih in 40 hrvatskih mandator. Bilo je torej izvoljenih 9 odsekov, ki imajo te mandate pretresati in overovati ter poročati v prihodnji sji. Prihodnja seja bo v torek's sledečim dnevnim redom: 1.) poročilo omenjenih odsekov; 2.) volitev predsednika, dveh podpredsednikov in 6 zapisnikarjev. Seja je zvršila ob 1. in pol uri.

Brzobjavne vesti.

Avdijsenca.

DUNAJ 18. Cesar je danes ob 2. uri popoldne vsprejel v avdijsenci bivšega španskega poslanika in sedanjega ministra zunanjih stvari Villa Urrutia.

Grof Andrassy na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 18. Ogr. kor. biro poroča z Dunaja: Cesar je danes ob 3. uri popoldne vsprejel grofa Julija Andrasya ja v erounni avdijsenci. — Grof Andrassy je vladarju poročal o pogovorih, ki jih je zadnje dni imel z voditelji raznih strank. Položaj je nespremenjen. Grof Andrassy se vrne danes zvečer ali pa jutri zjutraj v Budimpešto. Možno je, da bodo še drugi politiki pozvani na avdijsenco k cesarju.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA 18. Na današnji seji je bilo prečitano kraljevo pismo glede sklicanja državnega zbora. Ministerski predsednik grof Tisza je izročil tudi kraljevo pismo, s katerim je grof Czaky imenovan predsednikom magnatske zbornice.

Med dčilimi ulogami je bilo tudi poročilo hrvatskega sabora, v katerem je isti označil tri delegate za magnatsko zbornico. Prihodnja seja v ponedeljek.

Princ Friderik Leopold Hohenzollernski.

PETROGRAD 18. Princ Friderik Leopold Hohenzollernski je sinoči ob 11. uri odpotoval v Berlin.

Nemški prestolonaslednik.

FLORENCA 18. Nemški prestolonaslednik je odpotoval v Berlin. Veliki vojvoda Meklenburg-Sherinski in vojvodinja Celija sta se podala v Cannes.

Govor poslanca Biankinija

v poslanski zbornici dne 8. febr. 1905. (Dalje.)

Gospodarsko ločenje.

Kar se dostaje gospodarskega ločenja, je tudi trdno prepričanje izkušenih strokovnjakov, da vsaj za Celajtanjo ne bo tako težko dovesti do takega stanja stvari, da bi bil po ločenju gospodarskega območja in vojske naš položaj naravnost zavidanja vreden nasproti sedaj vladajočim odnosjem. (Pritrjevanja.)

Nikaka težnja ni za nikogar, da bi naše poljedelstvo, s katerim se še vedno bavi po ovica našega pridobivačnega prebivalstva, le profitiralo od carskih pregraj proti Ogrski. V sto, ali tvoja glava je nosila krono. Ne dotaknemo se je. Hrvatski ban, gospod Ivan Paizna, te odvede v večno suženjstvo, a ti, kraljica Marija, boš spremljala mater, da boš v poročstvo, dokler se v kraljevino ne povr neta zakon in mir. A vi, gospoda, ste naši, tudi vi pojdete z banom. To drago kameaje, to zlato pripada ligi, in vse hočemo spreminiti v železne nove meče in pušice za zvezno vojsko. To je naša sodba.

Tedaj je stopil iz kroga svečenik Ivan Gorjanski in je rekel mirno:

— Pobili ste mi očeta, gospoda, maščevali ste se. Tu mi leži oče, leže trije moji bratrance. Dovolite mi vsaj toliko časa, da jih po krščanski pokopljem, da jih ne pojedjo krokarji.

— A kja ti je brat Nikola? je vprašal Lacko Horvat. Tudi on je bil v borbi.

— Da. Ne vem, kje je, zmanjkalo ga je, menda, ako ga niste našli mrtvega.

— Živ je, živ, je dahnil na bregu Nikola, a usta so se mu zakrivila v jezen posmeh.

letih normalne žetve plačuje celajtanski konsument madjarskemu producentu popolno carino na žito, vino itd.

Ločenju carinarskega območja bi bila posledica ta, da naš konsument ne bi plačeval več tega davka ogrskemu veleposestniku, ampak avstrijskemu fikusu (erarju). Vrh tega prihajajo od Celajtanije plačevane finančne carine po velikem delu Ogrski na dobro, a tudi prispevek za troške vojske je večji, nego li dotično število možva itd.

Neki strokovnjak je nedavno temu v »Finanzielles Tagblatt« trdil, da bi naš dobiček na carinah in naša prihranitev na kvoti že v prvem letu znašala 300 milijonov kron, ako bi se v Marcheggu postavile carinarske pregraje. (Čujte! Čujte!)

To je ravno znesek — nadaljuje strokovnjak v »Finanzielles Tagblatt« — bišnih in pridobinskih davkov ter kolekov, taks in pristojbin, torej prav tistih doklad, ki se svojo ogromno težino ovirajo našo industrijo, da ne more konkurirati na svetovnem tržišču.

Z gori omenjenim dobičkom bi se mogli ti davki znižati morda do tiste mere, do katere so znižani v Nemčiji, pa bi še vedno preostajal velik znesek za zmanjšanje učinkov in za pokritje večih stroškov v vojaške svrhe.

Hrvatsko vprašanje.

Gospoda moja! Veliko večje važnosti je agilnost in notranja moč, ki bi si jo pridobila monarhija v vsaki smeri, ako se v vprašanju personalne unije reši tudi hrvatsko vprašanje. In do rešenja tega vprašanja se mora priti ob tej priliki, in to ne samo zato, ker je nenaravno in nasilno stanje, v katerem se danes Hrvatska nahaja, ker je to sramota in odprta rana na telesu monarhije in nečuvna krivica (Živo pritrjevanje), ampak tudi zato, ker po obstoječih temeljnih zakonih absolutno ni možao legalnim putem izvesti spremembo nagodbe z Ogrsko, ne v vojaški in ne v gospodarski smeri, »brez sodelovanja Hrvatske, Slavonije in Dalmacije«. (Čujte! Čujte!)

Iz Hrvatske.

Zagreb, 17. febr. 1905.

Danes bom kratak. Dogodki, ki so se tega tedna odigrali v našem političnem življenju, bi sicer zaslužili, da se malo obširneje pozabavamo žnjimi. Nu, te odlašaje sem jaz cenjenim čitateljem že povsem jasno predložil. Čemu naj bi torej zopet ponavljal stare stvari?!

Naš sabor je torej zaključil svoje zasedanje po treh mesecih napornega »domovinskega« dela. Trije meseci! Vi porečete, da je to mnogo časa. Res je. Ali za toliko časa se je storilo jako — malo! Vsi predlogi in vsa vprašanja, tičočna se naroda, življenjskih njegovih potreb, reševala so se v enem dnevu. Ali reševala so se tako, da se je vse odobravalo in vsprejemalo, kar je ugajalo naši

— Ivan Gorjanski, je odgovoril ban Ivaniš, ti si svečenik, ne nosiš sablje. Idi, svoboden si. Vzemí trupla svojih bratrancev, vzemi tudi očetovo truplo.

— Truplo? se je začudil Ivan.

— Da, glave ti ne damo. Glavo pošljemo Karlovi vdovi Margareti v Neapelj. Glavo za glavo.

Ivan Gorjanski je klonil potr, a Nikoli na bregu je bilo pri sre, da bi skočil niz brdo kakor tiger, da bi z nohti zagrabil bana Ivaniša za grlo.

— Gospoda, se je dvignil prior, dovršeno je maščevanje naše, senca Karla je prešla svoje žrtve. Liga naša je zmagala, ali ne zgubljammo časa poleg zmage. Izvlekli smo kraljevinam trn iz pete, sedaj treba celiti rane. Bodimo hitri kakor strela. Na noge, junaki! Proti mestu Požegi! Tam določimo nadaljna pota svoja. Berislav, ti spremljaj kraljevski gospi.

— — — — — (Pride še.)

PODLISTEK.

133

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—č.

— Nehaj! je zakrčala Jelisava, dvignivša roki in klonivša od groze na kolena.

— Da, Nikole Gorjanskega! je skočil Ivaniš. Vidiš ti očesi, ki sta te nekdanj milo gledali, vzeta jim je luč življenja; to uho je slušalo nekdanj tvoje binavsko šepetanje, se daj je gluho; usta, ki so bila navajena zapovedovati svetu, z nasmehom snemati glave, z besedo brisati zakon, ta usta so obnemela, ker je meč pravice zadell ubijalec kraljevega. Vprašam te: je-li Bog v nebesih? A če je v maščevanje pal Gorjanski, desna roka, ki je delala zlo, kako naj poplšča greh glava — ki si je to zlo zamešila? Poglej Gorjan-

večini. Naš sabor pa tudi ni sabor, parlament, ampak podoben je županjskim skupščinam Khuenovnega kova.

V zadnji seji našega sabora izvršila se je tudi volitev štiridesetorice poslancev za skupni ogrsko-hrvatski sabor v Pešti. Izbrali so zopet 40 najkrajših in najbolj — molčljivih madjarov. Opozicija se niti udeležila ni volitve. Madjarini jej niso ponudili niti enega mandata. Izvoljeni so ljudje, ki bodo ali molčali, ali pa govorili, kakor govori n. pr. glasoviti Pušta Kovacevics... iz d a j a l s k i ! Velika škoda je, da ne prihaja v Pešto niti en opozicionalec. Ker od njih, ki bodo hodili v skupni sabor, moremo pričakovati le škode in sramote. Oči se ne bodo, kar so bili doslej — člani liberalne stranke —, ampak bodo tvorili svoj poseben »hrv. klub« s predsednikom pl. Tomašićem, bivšim hrvatskim ministrom. Ali kaka korist naj nam prihaja od tega kluba, ko isti ne bo hotel izkoristiti svoje krasne situacije, v katero so ga postavili dogodki na Ogrskem, ampak bo molčal kakor dosedaj, kakor da so mu člani izgubili dan govora.

Danes je prvikrat zbran v sejo novosestavljene skupni sabor v Pešti. Ko to pišem, mi ni še nič znano o tej seji. Vsekakor je situacija jako zamotana, veliko bolj, nego je bila kdaj do danes. Oči pa, ki jih je hrvatski sabor poslal v Pešto, da bi tam zastopali etične in gospodarske koristi naroda hrvatskega, čakali bodo prekršanih rok, da se kriza razreši, in dopuščali bodo mirne duše, da se bodo stvari določale in urejale brez njih in preko naroda hrvatskega: da Hrvatsko potopi val madjarske jedinstvene države.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 18. februarja 1905.

Morilec nemškega in francoskega pomorskega atašēja.

»Köln. Zeitung« poroča iz Cifu od 14. t. m., da sta bila tamkaj aretovana dva kitajska voditelja džunk, ki sta priznale, da sta svojo čolno vrgla v morje nemškega in francoskega pomorskega atašēja, ko sta bežala iz Port Artura.

Tretja eskadra.

Kakor poročajo iz Libave, obstoji tretja ruska eskadra, ki je te dni odplula od tamkaj na skrajni Vzhod, razum je večkrat imenovali oklopjač: »Imperator Nikolaj I.« (zgrajena leta 1889, ima 9700 tonel in 31 topov), »Admiral Apraksin« (1896, 4200 ton., 23 topov), »Admiral Ussakov« (1894, 4200 ton., 24 topov), »Admiral Senjavin« (1893, 4200 ton., 24 topov), in križarke »Vladimir Monomah« (1882, 6000 ton. in 23 topov), še iz oklopjač: »Sava« (nova), »Imperator Aleksander II.« (zgrajena 1887, ima 9700 ton. in 32 topov) ter križark »Pamjat Azova« (1888, 6700 ton., 22 topov), »Admiral Korilov« (5800 tonel in 30 topov) in »Abrek« (nova).

Demisija grofa Vetterja.

Kakor so čitatelji doznali iz brzojavnega poročila v včerajšnjem listu, je zaključek predvčerajšnji seji zbornice poslancev prinesel znamenit dogodek, da se je predsednik zbornice grof Vetter odpovedal na tej časti. Tudi je bil iz poročila razviden razlog temu koraku. Grof Vetter je namreč hotel prikloniti nememu poslancu grofu Sternbergu — ki za stopa češki volilni okraj: kmečke občine Kraljevi gradec, a ne pripada nobeni češki stranki, in ga tudi nobena ne mara, ker je političen norec — odtegniti besedo, ker je govoril o stvarih, ki niso imele nič opraviti s predmetom, ki je bil v razpravi. Grof Sternberg je apeliral na zbornico in ta je odločila z večino glasov, da naj grof Sternberg dalje govori! Grof Vetter je smatral to kakor nezupnico od strani zbornice in je izvel konsekvence.

V prvi hip smo menili, da je bila to demonstracija vse zbornice, sicer ne — to se umeje za grofa Sternberga —, pač pa proti grofu Vetterju. Isti ne uživa namreč skoro nikake avtoritete pri strankah radi svojega nerodnega in cmehljivega vedenja v kritičnih momentih, in blizu soglasna sodba je, da nima sposobnosti in svojstev za predsedovanje taki korporaciji.

Nu, sedaj čujemo drugo verzijo o potanku in povodu onega glasovanja. To da je bil čin maščevanja — poljskega »Kola«. Poljaki da so porabili priliko. Zbornica je bila namreč jako slabo obiskana, a členov poljskega »Kola« je bilo nenavadno mnogo. Ko je namreč predsednik grof Vetter posval

zbornico, naj razsodi med njim in grofom Sternbergom, so Poljaki ustali kakor en mož in se svojimi glasovi odločili proti predsedniku. Poljaki da so se zato maščevali nad predsednikom, ker se isti nikdar ne upre posl. Daszinskemu (socialistu), kadar ista strastno napada poljsko »Kolo«.

»Glas Crnogorca« o Strossmayerju.

Cetinjski »Glas Crnogorca« je pisal po vedom devetdesetletnice rojstva djakovskega škofa Strossmayerja nast po:

»V nedeljo je škof Josip Strossmayer dopolnil 90. leto. Naši hrvatski bratje slavijo s ponosom ta redki dan svojega velikega. In v resnici, škof Strossmayer je največji rodoljub in največji jug slovenski apostol. Njegovo stremeljenje za jedinstvom južnih Slovanov je bilo veliko, izlasti za zблиžanje Srbov in Hrvatov. Radi tega se tudi mi pridružujemo bratom Hrvatom. Vsem je znana Strossmayerjeva ljubezen do Srbov, in ravno tako je znana njegova ljubezen na spriti Rusiji. Ko je bila ona velika slavnost tisočletnice spreobrnjenja Rusov na krščanstvo, je Strossmayer poslal ono znano brzojavko v Kijev, ki je izzvala proti njemu veliko nevoljo. A ko se mu je to očitalo, je izustil one znamenite besede: Moja vest je čista. Po vsej Evropi je znano ime Josipa Strossmayerja. Največji angleški državni Gladstone je bil žnjim v intimnem dopisovanju. Poznana je vsemu svetu tudi njegova važna uloga na vatikanskem cerkvenem zboru leta 1869/70. V veličastveni cerkvi sv. Petra v Rimu, kjer se je zbralo več stotin katoliških škofov iz Evrope, Azije, Afrike in Amerike, je Strossmayer tedaj zadivil ves svet s svojimi klasičnimi besedami na latinskem jeziku.

A kar je storil Strossmayer za Hrvate, je težko opisati. On je za prósve to svojega naroda potrošil na stotine tisočev. Jugoslovanska akademija se ima največ njemu zahvaliti za galerijo slik, ki se tudi zove »Strossmayerjeva galerija slik«. Z eno besedo: Strossmayer je bil duša preporoda hrvatskega naroda, a v isti čas je bil tudi iskren prijatelj srbskega napredka. Veliki jubilar je moralno in materialno podpiral vsa človekoljubna in kulturna podjetja in društva naših prekoslavskih bratov. On je še danes člen »Matice srbske«, a častni člen je tudi mnogih srbskih društev, čitalnic itd. Starou jubilaru želimo, da v zadovoljstvu učaka še stoto leto!

Naučni minister in slovensko šolstvo na Koroškem.

Dunajski »Informator« omenja, kako je nedavno naučni minister v odgovoru na neke interpelacije zatrjal, da je na Koroškem vse v najlepšem redu. Zato da nima nikakega povičja za kake nadaljne odredbe. Rečeni dunajski list se potem vprašuje, da li so razmere res v tako lepem redu, ter odgovarja: Slovenci tvorijo tretjino prebivalstva Koroške, a za 100 000 prebivalcev obstoje tri šole s slovenskim učnim jezikom. Veliki del šol v slovenskem delu dežele se označs kakor utrakvistice. V resnici pa so te šole prava specijaliteta, kakršni ne bi našli primera v vsej državi. To so prave učilnice jezikov, ki imajo izključno ta namen, da se otroku z muko vtepa neka dvomljiva nemščina. Ves učni našrt je prirojen jedino za ta namen. Ze v nižih razredih se s pomočjo slovenskega jezika vtepa jo začetni pouki nemške gramatike; v višjih razredih pa je slovenski pomožni jezik že potisnjen na stran in se otroci vadijo v nemškem spisu in konverzaciji. Rezultat pa je ta, da absolvirani učenci ne znajo ne nemške ne slovenske in da se jim niti ne sanja o drugih predmetih. Tako se slovenski otroci ne le raznarodujejo, ampak se jim krati tudi ljudsko šolska naobrazba. Tako se tira germanizacijo proti jugu in proti Trstu. Tu je narodna ekzistenca koroških Slovencev v nevarnosti, zato se nam zdi to vprašanje morda aktuvelneje, nego pa vseučiliščno vprašanje.

Dopisnik v »Information« hoče torej zavrniti ministrovo trditev, kakor da bi bilo na Koroškem vse v najlepšem redu, z opozorjenjem, da je ob sedanjih razmerah na rodna ekzistenca koroških Slovencev v nevarnosti! Je že res: kjer je najviše — ekzistenca, življenje — v nevarnosti, tam je nekam čudno, ako se govori, da je vse v redu.

Toda mi verujemo g. ministru za nauk, da je govoril v popolnem soglasju se svojimi

nazori, ko je zatržil, da je na Koroškem glede ljudskega šolstva vse v najlepšem redu. Kajti to, s čemer je mislil dopisnik v »Information«, izpodbiti trditev g. ministra, opozarjanje namreč na nevarnost, grozečo narodni ekzistenci koroških Slovencev, je g. Hartela utrdilo v njegovem uverjenju, da se stvari na Koroškem razvijajo v najlepšem redu. Saj to je ravno, kar hočejo avstrijski državniiki Hartelovega kova: germanizacijo Slovencev! In to ne samo na Koroškem!

Veliki knez Sergij Aleksandrovič

je bil četrti sin carja Aleksandra II. in brat carja Aleksandra III. Rodil se je dne 29. aprila 1857. v Carskem Selu ter je od leta 1884. poročen z Elizabeto Feodorovno, rojeno princesinjo Hesensko. Otrok nista imela. Veliki knez Sergij je bil od leta 1891. generalni guverner v Moskvi.

Drobne politične vesti.

Novo čete za nemško južno zapadno Afriko. Iz Hamburga javljajo, da se je 15. t. m. vkrcalo tamkaj na poštni parnik »Edvard Wörmann« 41 častnikov, 800 mož in 200 konj, ki so se podali v nemško južno-zapadno Afriko.

Domače vesti.

Smrtna kosa. V tukajšaji bolnišnici je umrl predsmožnjim listončar Ant. Gram-povčan (z Vrhnike). Da si je živel v svojih ekromnih razmerah, bil je vendar veikdar odločen in po svoji močnasti požrtvovalen narodnjak in tudi zvest čitatelj našega lista.

Kaj delajo mestna oblastva? Prejeli smo: Iz ulice »Massimiliano« vodi na levo v strmi hrib »Vicolo delle Ville«. Na zgornjem koncu tega klanca zidajo veliko novo hišo.

Radi varstvenih obzirov so tam s »plan-kami« zaprli omenjeni »Vicolo«, a na planke so zapisali (v laškem jeziku, to se umeje, »Prehod prepovedan«.

Oči, ki je prišel prvikrat iz mesta, mora prehoditi ves klanec za to, da nazgornjem koncu istega — naleti na planke! Ko je pisec teh vrstic včeraj izgubil kakih 10 minut časa po cmenjenem klancu in nazaj, je storil isto tudi neki stari gospod, katerega bi bili morali slišati magistratovi gospodje, ko jim je »molil« za dravje!

Praktično in edino pametno bi bilo, ako bi mestna oblastva, na začetku klanca postavila oni napis, ki so ga postavila na koncu, kjer ima le ta pomen, da — po toči zvoni!

Kako se vedejo v naši mestni bolnišnici! Prejeli smo:

Mnogokrat čitam v »Edinosti«, kako neuljudno, odurno, da, celo surovo se vedejo v tržaški mestni bolnišnici toliko proti obiskovalcem, kolikor tudi proti bolnikom, ako so isti slovenske narodnosti. In nič ne delajo razlike, ali so bolniki više ali niže »kategorije«. — Italijani pa so hoteli streti, pogubiti Slovence. A ker vidijo, da to ne gre tako lahko z narodom, ki se je vzdržal in ki začenja živeti drugačno življenje ter zahteva svoja prava in spoštovanje, pa se srde in penijo od jeze oni, ki bi nas po vsej sili hoteli potisniti ob tla. A glas njihove jeze odmeva celo po sobanah in hodnikih zavode, ki naj bi bil zavet šče onega — človekoljubja, ki ne vidi v človeku nič drugega nego človeka in ne vprašuje, v katerem jeziku ti je govorila in pevala mati ob sibel!

Pred dobrimi 8 dnevi sva bila šla s prijateljem v tržaško mestno bolnišnico, da bi obiskala nekega težko bolnega prijatelja, ki pa je bil že po noči zatisnil oči za vedro. Do spevša do vratarja sva vprašala, kje, v katerem oddelku da se nahaja najina težko bolni prijatelj. Pojasnil nama je, da je dotičnik v — mrtvšnici bolnišnice, a če ga hočeva videti, da morava dobiti dovoljenje od doktorjev. Na to sva šla do dotičnega zdravnika v njegovo sobo, kjer sva mu izrazila svojo željo. Ali v hipu, ko je šul najini imeni in je videl, da sva Slovenca, zarohnel je proti nama načinom, kakoršnega ne bi bil pričakoval od izobraženega človeka, pa še »akademsko« izobraženega. In morala sva ite, ne da bi bila dosegla svoj namen. Toda še potem ko sva odhajala, se je ta fanatik znesel nad nama s tem, da je za nama zaloputnil vrata, da so se zidovi tresli. Odhajala sva žalostnim srcem, videča celo na takih mestih človeškega usmilje nja toliko narodnega sovraštva! Vrh tega pa se mora tudi za slovenske bolnike isto-

tako plačevati za druge. Zato pa tudi smemo zahtevati, da se z našim ljudstvom človeški postopa!

Saj nismo v Abruzzih! In tudi ne na Siciliji, kjer je uboge ljudstvo od lakote gineč sužan brezsrčnih mogotcev!

Zverj v človeški podobi. Dne 11. t. m. je bil v sv. Lovrenču v Slov. Goricah (na Štajarskem) izvršen grozen umor. Sin je umoril lastnega očeta. Fran Arnuš (oče) je bil pred leti kakor soubijalec dolgo zaprt. Po prestani kazni se je čenil. Žena mu je umrla. Kakor vdovec se je pa lani tako daleč spozabil, da je imel otroka z — lastno hčerjo. Se sinom Janezom sta bila v vednem prepiru. Pred dvema letoma je sin ukradel očetu 100 K. Vled tega je sovraštvo še bolj narasčalo. No dolgo temu je oče prodal svoje malo posestvo in je namenil, da pojde po svetu. Toda ni utegnil, ker ga je prehitela smrt od — sinove roke. V soboto še je bil oče pri svojem otroku, ki je pri nekem sosedu v vzgoji in vračal se je zvečer domov nekoliko natrkan. Ponoči pa se je priplazil sin k spečemu očetu ter ga je z žepnim nožem večkrat zabodel v glavo in v vrat tako hudo, da je stari ostal mrtve na msh. Tiho je prišel sin, a istotako je odšel. Morilec, ki je že priznal svoj zločin in je v rokah pravice, je v — 18. letu življenja svojega.

Sroj k svojim! Kakor prilogo k današnji izdaji našega lista smo priložili vabilo na veliki ples tržaške omladine na korist družbe sv. Cirila in Metodija dne 25. svečana t. l. Ker se ta vabila razširjajo med narod v velikanski množini, je plesni odbor povabil narodne trgovce, da na vabilih inserirajo svoja podjetja. In temu vabilu so se trgovci odzvali.

Priporočamo torej našemu občinstvu, da podpira te narodne podjetnike in da se o svojih naročilih ozira v prvi vrstini nanje. Svoji k svojim! — To načelo velja za naše ljudi ob vsaki priliki, ker si le s tem ustvarimo trden temelj lastnemu narodno-gospodarskemu napredku.

»Delavskemu podpornemu društvu«. Odbornik g. Fran Besednjak je nabral v pokritje stroškov plesa, ki ga je imelo to društvo dne 4. t. m., 7 K 60 stotink. Darovali so gg.: Josip Cink 2 K, Jakob Valenčič, Anton Hrvatn, Josip Brezovec, Martin Vidmar in Miha Cetin po 1 K, Ivan Kovačič 60 stotink. Hvala lepa.

Darila. — Družbi sv. Cirila in Metodija so od 1. do 31. decembra 1904. poslali pripevke in darila p. n. gg. in društva: Upraviništvo »Slovenski Narod« v listih 30. novembra, 3., 7., 10., 14., 17., 21., 24., 28. in 31. decembra 1904. izkazane zneske skupaj 1121 kron 33 st., upraviništvo »Mr« 310 kron 83 st., upraviništvo »Slovenski gospodar« 123 kron 32 st., upraviništvo »Slovenec« 105 kron 89 st., upraviništvo »Družniski prijatelj« v Trstu 6 kron 18 stot. Podružnice: za Ljutomer in okolice zbirko ob odhodnici prvomestnika g. Antona Srabočana 17 kron 60 st., akademična v Gradeu 60 kron, v Gornjem Gradu 84 kron 28 st., moška v Ribnici 50 kron, ženska v Kamniku 148 kron, za Beljak in okolico 60 kron, moška v Gorci 20 kron, v Brežicah 307 kron, ženska v Logaten 50 kron, izvenakademična v Gradeu 100 kron, v Kobaridu 40 kron, v Vuhredu 14 kron 50 st., za Brdski okraj 40 kron, ženska v Kranju odkupnino od novoletnih voščil 87 kron, na Jesenicah 210 kron 50 st., za Poljansko dolino 50 kron, moška v Postojni 56 kron, ženska v Postojni 50 kron. I. ljubljanska 2265 kron 7 st., med temi pokroviteljnine po 200 kron poslale g. dr. Ivanu Svetina za vrtec na Savi pri Jesenicah in sicer: dr. Josip Lesar, konzist. svetnik ist., + Ivan Vavrič, c. kr. gimn. prof. v p., dr. Fran Košmrlj župnik v Ameriki, dr. Josip Stare c. kr. pristav fin. prokuratora, Karol Pollak posestnik in tovarnar, Maks Pleteršnik c. kr. gimn. prof. v p. in dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja. Posojilnica: v Rajhenburgu 10 kron, okrajna v Krškem 20 kron, v Vojaiku 15 kron, prva dolejnica v Metliki 20 kron. (Pride še.)

Darovi. Na upravo našega lista je poslal g. Jos. Pangerc iz Doline znesek 16 K, katere so darovali o priliki položitve temeljnega kamena za šolsko poslopje v Riemanjih gg. župan Pangerc 5 K, svetov. Kuret 5 K, podjetnik Brnelj 5 K ter odbornik B. Radon 1 K. Polovico tega denarja je namenjeno za »Dijaško podporno društvo« v Pazinu, polovica pa za sv. Cirila in Metodija za Istro.

Varstvena znamka: „SIDRO“.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

nadomestek

pain ekspelerja

je pripoznano kot izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 80 stot., 140 K in po 2 K v vseh lekarnah.

Pri vkupovanju tega povsod preljubljenega domačega zdravila naj se pazi edino le na originalne steklenice v zavitkih z našo varstveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve lekarne in le tedaj je gotovo, da se sprejme originalen izdelek.

Richterjeva lekarna „pri zlatem orlu“
PRAGA, Elizabetine ulice št. 5, no. a.
Dnevno razpoložljive.

Ženitna ponudba.

Ces. kr. državni uslužbenec, samec, srednje starosti, z nekaj tisoč kronami gotovine in s pravico do penzije, se želi poročiti s pošteno Slovenko iz dežele, od 30 do 38 let staro in z nekaj tisoč kronami premoženja. — Pisma naj se pošiljajo do 1. marca. — Morski Val št. 88 — pošte restitute glavna pošta v Trstu.

SPECIJALITETA:

likerja, pristna vina v buteljkah in na drobno. Cene zmerne. Marsala 80 nč. liter, zganje 80 nč. liter vermut 64 nč. liter.

Prodajalnica boteljk

Ivan Petelin

tovarna testenin

TRST
ul. S. Francesco d' assisi 47.

Češko gosje perje po ceni

5 kg.: novo skubljeno K 9,60
boljše K 12.—
beli mehki puh, skubljeno K 30.— K 36.—

Pošilja franco po povzetju.
Zamena ali povrnitev dovoljena proti povratni poštni stroškov.
Benedikt Sachsel, Lobes 183.
pošta Pizen, Češko.

Izvrstno jedilno olje

po 28 nč. liter v novi prodajalnici

A. BERINI & A. STRINGARI

ulica di Torre bianca 45.

Kis, milo, sveče in soda.

Jedilno olje po 28 nč.

„SANUS“

novi higijenični zobotrebniki
disinfektirani parfimirani
zaprošen patent
se prodajajo povsod.

C. COMINI, Trst Barriera 28

Manufakturna trgovina

Ambrosich & Modricky

TRST - ul. Belvedere 32 - T - ST

Fuštanj za krila širok 90 cm po 36, 42 novi.
Fuštanj veleur od 27 nč. dalje, bel, siv in piquet fuštanj. Kotenina bela in siva. Maje, slaji in rute. Odeja od volne ali bombaža. Pregrinjala preproge za mej posteljo. Kravate, srajce za moške in ženske. Krila, ugovice, čipke in žamet, kakor tudi raznovrstne drobnarije.

Izgotovljene obleke

v velikej izberi

za moške in dečke pri trdki

FRAN KALASCH

v ulici Arcata šte. 9
(vogal ulice Sapone).

Popolnoma konkurenčne cene. Črne obleke od 30 do 50 K.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Piazza Caserma šte. 2, I. n. — TRST — Vlastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.

Posojila daje samo zadrugu in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Manifakturna trždka BERTOLI & SBUELZ

Piazza Barriera vecchia 2 in ul. Nuova 38 (naspr. palači Salem).

ponuja za zimski čas

fuštanj veleur z novimi risanjmi od 25 nč. više

kotenina navadna za rjuhe . . . 13 „ „

bela . . . 18 „ „

bom. ažna flaneleta . . . po 18 „ „

Velika zaloga žepnih rut, volnenih in svilenih ovratnic

Blakaste zimske srajce za moške in ženske.

Bogat izbor najfinjšega blaga za ženske obleke, vse po konkurenčnih cenah.

Filijalka ul. Nuova št. 38

„Il Trifoglio“

Niko von Perrelli

TRST — ul. Valdirivo 25 — TRST

(zraven zaloge buteljk g. Hackerja.)

Izbera vsakovrstne perutnine, puranov, rac, gosij, piščancev in piščet, divjačine ter okajenega mesa iz Prage in Gradca.

Izvoz jajc, divjačine in volovskega mesa.

Tomaževa žlindra

(na debelo in drobno)

Nova krma „Melassit“

za konje, vole, krave, prašiče.

Kilo po 20 stotink. Vreče od 50 kg. K 8.

Prodaja

HUBER & Comp. v TRSTU

v ulici Madonna št. 7 (nasproti bivšemu parnemu mlinu).

Po visokoj kr. zemaljskoj vladi proglašena ljekovitom vodom rudnicom

Apatovačka kiselica

naravna alkalično muriatična litijaka kiselica, vrlo bogata ugljičnom kiselinom izvrstno: **popud kristala čisto stolno piće.** — Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselico s najboljim uspjehom kod svih bolesti p obavnih orga a i grkljana proti uloz ma i reumi, kod želučnog, pluć og, grlenog i svih drugih katara proti hemeroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i nateklih jeta a, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirao je prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagrađena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„UPRAVITELJSTVO VRELA APATOVAČKE KISELICE“,
ZAGREB, Ilica br. 17.

Dobiva se u svim ličarnama, trg. mirodija, restauracijama i gostionama. Glavno zastupstvo za Trst i Istru: **Johannes Klingenberg & Comp.** u Trstu ul. Giorgio Galatti št. 6, I.

Restavracija

Alla Città di Francoforte

ulica Molin Piccolo št. 17

vogal ulice Saverio Mercadante šte. 4 (ex Piazza della Zonta)

toči izvrstno in vedno sveže

šteinfeldsko pivo

kakor tudi dobra in pristna vina.

Kuhinja vedno z dobrimi jedili preskrbljena.

Postrežba točna in cene nizke.

Se toplo priporoča

Rudolf Szoboszlay

gostilničar.

Cast mi je na znaniti

bratom

Sokolom

in

krojačem

da sem

vdobil blago

za

sokolske obleke

in

vso opravo.

Na zdar!

Jakob Klemenc

trgovina z manufakturami

v TRSTU, ulica Sv. Antona šte. 1.

Svetovna panorama

ulica Torrente 11 (trivogalna palača)

odprta vsak dan od 10. predp. do 11. ure zvečer

Od 19. do 25. februarja:

Tirol in Predarel

z interesantno arlbersko železnico.

Vstop 30 st., vojaki in dečki 20 st.

Leon Doreghini v Trstu

Barriera vecchia 21 I. n.

Velika zaloga

pohištva, manufaktur in tapetarij.

Prosi se za obisk. — Obširno dovoljenje kredita.

== Zahtevajte pri nakupu ==

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“

Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj pazi dobro da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

JURI SCHICHT, USTJE na LABI. Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.

Udobiva se povsod!